

DOI: 10.31866/2617-2674.7.2.2024.318963

УДК 654.197:070-051]:005.336.5

ТЕХНІКА МОВЛЕННЯ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТЕЛЕЖУРНАЛІСТА

Віталій Захаров^{1а}, Діана Голуб^{2а}

¹ кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри тележурналістики;
e-mail: vitalizakharoff@gmail.com; ORCID: 0009-0005-0267-4097

² магістр аудіовізуального мистецтва та виробництва;
e-mail: kareglazka.dianochka@gmail.com; ORCID: 0009-0009-3159-1644

^а Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна

Ключові слова:

телерадіожурналістика;
аудиторія;
мовлення;
телебачення;
глядач;
ведучий

Анотація

Мета дослідження – дослідити техніку мовлення як основу професійної майстерності тележурналіста, зокрема головні аспекти кіномистецтва в професії теле-, радіожурналіста, вивчити комунікативні техніки, методи та інструменти, вміння аналізувати й оцінювати кінематографічні твори. Опанувати основи комбінації глибокого розуміння кінонарративу, володіння комунікативними навичками та використання різноманітних методів медіавиробництва. **Методологія дослідження** полягає у використанні методів аналізу та синтезу – проаналізовано вплив тележурналістів на якість передачі інформації та взаємодію з глядачами; узагальнення та систематизації зібраної інформації – на основі отриманих даних сформовано рекомендації теле-, радіоведучим щодо вдосконалення їхніх навичок, а також систематизовано інформаційну базу; порівняльного методу – проведено паралелі роботи в різній тематичі етеру, в ефективності та результативності сучасного медіапростору. **Наукова новизна** полягає в актуальності обраної теми, оскільки покращення технологій і доступності до медіа сприяють розширенню можливостей для розвитку телерадіожурналістики. Ми спостерігаємо появу нових медіа, які використовують технології, що ще вчора здавалися нереальними. Тема є досить перспективною, оскільки зростає попит на онлайн-медіа, вебінари, стримінгові платформи і, відповідно, конкурентоспроможність. Успішна молодь становить значну частину аудиторії телерадіожурналістики, тому вивчення їхніх потреб є важливим завданням для популяризації риторів. **Висновки.** У статті досліджено засоби кіномистецтва, які використовують телеведучі для належного професійного виконання своєї роботи. Опановано основи комбінації розуміння кінонарративу. Проаналізовано комунікативні навички медіафахівців, що допомагають забезпечити якісні проекти у сфері медіа та випустити висококваліфікованих ораторів. Роботу спрямовано на вдосконалення знань про зазначену спеціальність.

© Віталій Захаров, Діана Голуб, 2024

Надійшла 23.05.2024

Як цитувати:

Захаров, В. та Голуб, Д., 2024. Техніка мовлення як основа професійної майстерності тележурналіста. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, 7 (2), с.198-210.

Формулювання проблеми

Проблематика запропонованого дослідження полягає у тому, що в аудіовізуальному мистецтві та виробництві конкуренція між журналістами, телеведучими та радіоведучими стала досить великою. Щоб зберегти свою популярність і привернути увагу аудиторії, ведучі обов'язково мають вдосконалювати свої навички, постійно вивчати нові методи і засоби роботи та намагатися бути кращими. В статті розглянуто одну з причин цієї конкурентної боротьби в медіа – розширення інформаційного простору через появу інтернет-платформ, соціальних мереж і онлайн-засобів масової комунікації.

Значущість окресленої проблеми полягає в тому, що наразі телевізійним ведучим потрібно по-новому підходити до своєї роботи, щоб виграти боротьбу за увагу глядачів і слухачів. Вони мають бути готові до безперервного вдосконалення, постійно підвищувати свою кваліфікацію і опанувати нові навички. Високоякісна та ефективна підготовка до ведення телепрограм або інтерв'ю, правильне і грамотне формулювання проблеми – це те, що може вирізняти ведучого серед конкурентів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

З. Дмитровський (2009) у книзі «Телевізійна журналістика» висловлював власну думку щодо об'єктивності подачі інформації в ефір.

Г. Десятник та С. Полешко (2016) у книзі «Професія: телевізійний ведучий» визначили загальні риси професії телеведучих.

Д. Мой та М. Ордольф (2019) в «Телевізійній журналістиці» писали про спонтанність і швидку реакцію журналіста.

І. Огієнко (2010) у виданні «Рідна мова» визначив важливість для народу літературної мови.

Л. Чернікова (2007) у статті «Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці» навчала вимог культури техніки мовлення телевізійних ораторів.

Н. Колотілова (2007) проаналізувала основи риторики як мистецтва публічних виступів в аудіовізуальному мистецтві.

С. Абрамович та М. Чікарькова (2013) визначили специфіку розвитку риторики та мовленнєвої комунікації.

Л. Дементьева та Д. Сукова (2023) звернули увагу на необхідність боротьби з явищем розповсюдження дезінформації та проаналізували її негативний вплив на сучасне інформаційне середовище.

І. Гавран та М. Дубина (2020) дослідили новинний контент у сучасному прямоетерному мовленні.

Р. Зозуляк-Случик (2019) дослідила проблематику формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах.

С. Котляр та Б. Бондарчук (2020) у статті «Новини в сучасному медійному дискурсі» вивчили складники, історію та особливості розвитку сучасних інформаційних новин.

О. Безручко, Г. Десятник, М. Іщенко, С. Полешко та С. Порожна (2015) висвітлили специфіку підготовки телевізійних ведучих та проаналізували вигоди до навчання якісного мовлення.

І. Гавран, С. Стоян, М. Рогожна, І. Вільчинська та Х. Пецан (Gavran et al., 2023) проаналізували різноманітні складники творчості в екранній культурі пост-модерну.

Г. Чміль, Н. Корабльова, О. Безручко (2024) та Г. Чміль, Н. Корабльова, О. Безручко та Н. Жукова (Chmil et al., 2024) всебічно дослідили феномен «*homo villicus*» у сучасному аудіовізуальному мистецтві і виробництві України.

Аналізуючи джерела, можна дійти висновку, що тележурналісти мають дотримуватися професійних стандартів і зобов'язань, зокрема надавати об'єктивну та точну інформацію, а також дотримуватися етичних принципів.

Мета статті полягає в поясненні та описі основних навичок, вмій і характеристик, які визначають професійність в окресленій сфері. Здійснено спробу допомогти тележурналістам зрозуміти, що потрібно робити, щоб бути ефективними та визнаними професіоналами. Проаналізувати методи впливу на аудиторію та громадську думку.

Основний матеріал дослідження

Мовлення – важливий елемент для глядачів на телебаченні та значний складник нашого життя, завдяки якому глядачі обмінюються думками і показують свій психологічний стан. Чітко сформована і висловлена думка в суспільстві все більше привертає увагу, дає змогу зрозуміти і зацікавитися новиною, яку доносить телеведучий в ефірі, а також опанувати незнайому тему.

Перед тим як створювати пряму трансляцію, журналісти на телебаченні мають зрозуміти, хто їхня цільова аудиторія, яка мета їхньої програми та яку інформацію вони хочуть передати. Для досягнення мети слід зрозуміти, які цінності та інтереси є в аудиторії. Варто зауважити, що автор книги «Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування» Д. Борґ (2019, с.34) зазначив мотиваційні фрази, зокрема, що треба мовчати, щоб «смакувати» слова перед тим, як вони злітають з розмовного потоку, формулювати свої думки словами, які використовуються для їх вираження. Тому слід контролювати внутрішній голос і обирати слова з надзвичайною точністю, щоб спілкуватися ефективно, майстерно.

Техніка мовлення передбачає застосування засобів голосоутворення, дикції, методів фонаційного дихання, які забезпечують ефективність мовного впливу на співрозмовника (Техніка мовлення: поняття й категорії, б.д.).

Будь-який виступ ведучого в кадрі розрахований на переконання і ефективність донесення інформації. Вивчати техніку мовлення, як зазначали О. Безручко, Г. Десятник, М. Іщенко, С. Полешко та С. Порожна (2015) у книзі «Майстерність телевізійного ведучого як навчальна дисципліна та методика її викладання», означає володіти голосом (регулювати темп, тембр, артикуляцію, дикцію, висоту), інтонувати, управляти аудиторією. Щодо останнього, то більшість ведучих зазвичай спростовує виклад тексту. Треба грати, але не перегравати, декламувати, але не виходити із загального стилю передачі. Модераторський метод полягає в тому, щоб ведучий був не тільки посередником між слухачами та інформацією, але і представником аудиторії. Він має ві-

дображати їхні думки, погляди та емоції, що створює відчуття присутності живої людини зі своїми власними переконаннями (Безручко та ін., 2015, с.5).

За словами Л. Чернікової (2007, с.88), висловленими у статті «Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці»: «Українська мова з вуст дикторів радіо і телебачення звучала в ефірі гідно, навіть у часи ідеологічного пресингу. Гадаю, чистий тон її звучання зумовлений цілим комплексом чинників, поміж яких, зокрема, й високі вимоги до культури й техніки мовлення телевізійних ораторів».

Слід також зазначити, що правильна мова є виявом поваги до глядачів. Після повномасштабного вторгнення в Україну більша частина перейшла на державну мову як в побуті, так і в аудіовізуальних творах різних форм, що, як справедливо звернули увагу в статті «Кіно як основа формування / творення модерної національної ідентичності» О. Безручко та Н. Степаненко (Bezruchko and Stepanenko, 2024), згуртувало українську націю.

І. Огієнко (2010, с.46) у виданні «Рідна мова» зазначав: «Для одного народу – одна літературна вимова». Вище згаданий автор також писав, що кожна мова складається з багатьох говірок, кожна говірка знає свою власну вимову тих самих і слів, свої власні форми. Народ, що знає одну літературну мову, конче творить і одну літературну вимову.

Як зазначали Г. Десятник та С. Полешко (2016, с.4) у дослідженні «Професія: телевізійний ведучий», композиція виступу є надзвичайно важливою для забезпечення ефективності та сприйняття аудиторією оратора. Телебачення неможливо уявити без яскравих і постійних ведучих. Вони беруть на себе відповідальність за створення

цікавого та змістовного телевізійного контенту. Ведучі роблять прояви своїх людських реакцій, додають живості та емоційного забарвлення на екрані. Живе екранне спілкування є вагомою частиною телебачення.

Розвиток українського телебачення неможливий без таких блискучих, улюблених телеведучих, як Алла Мазур, Юрій Горбунов, Катерина Осадча, Марія Єфросиніна. Мандрівник, автор і ведучий телевізійної програми «Світ Навиворіт» Дмитро Комаров неодноразово ризикував власним життям, але створив цей проєкт для глядача і показав надвисокий рівень свого професіоналізму. Безперечним брендом телеканалів, телевізійних шоу є диктор, телеведучий Григорій Решетник, чий голос впізнає кожен українець.

Доцільно зауважити, що тележурналістами завжди були активні, креативні, наповнені новими ідеями люди, які не бояться пробувати щось нове як в місці зйомки (павільйони, декорації), так і у власних костюмах. З огляду на зростання конкуренції в інформаційній сфері сучасні медійники насамперед мають бути стресостійкими, грамотними фахівцями, відповідальними перед суспільством. Оскільки всю інформацію у світ подають журналісти й телеведучі, то, розуміючи масштаби впливу на людей, це мають бути сильні особистості, які беруть на себе тягар відповідальності. Тому, як зазначають О. Безручко, Ю. Шевчук, Д. Андрієвський (Bezruchko, Shevchuk and Andriievskiy, 2022) у статті «Роль новітніх технологій у розвитку медіавиробництва», потрібно серйозно ставитися до науково-технічного прогресу в екранних мистецтвах. Професіоналізм у сучасному світі – це глибоке усвідомлення взятого на себе

обов'язку за свою діяльність, здатність до прогнозування наслідків, які вона може зумовити, що передбачає погляд на людину як на мету будь-якої діяльності, міру усіх речей і причетність до ключових проблем людства.

В епоху глобалізації інформаційний потік суттєво вплинув на те, як люди спілкуються, взаємодіють і отримують доступ до подій, які відбуваються (Чміль, Корабльова та Безручко, 2024). За допомогою телебачення, застосування і соціальних мереж люди отримують велику кількість інформації в режимі реального часу. Інформація у XXI ст. поширюється здебільшого інтернет-простором, тому основною метою медійника є не просто написання або зняття сюжету про якусь подію, явище чи людину, а побудова дискурсу так, щоб інформація дійшла до глядача і зацікавила його (Chmil et al., 2024).

Так, Л. Василенко, О. Гнатюк, І. Саєвич, І. Удовиченко, І. Цибух (2020, с.21) у виданні «Порадник юним журналістам» проаналізували дані та зауважили, що «за інформацією Facebook, середньостатистичний глядач за 0,25 секунди приймає рішення, чи переглядати контент у стрічці, а в середньому на перегляд публікації він витрачає з мобільного телефона 1,7 секунди та з комп'ютера – 2,5».

З. Дмитровський (2009, с.43) в книзі «Телевізійна журналістика» наголошує: «У програмах новин журналіст-телеведучий має об'єктивно подавати факти, не нав'язувати глядачеві своєї думки. Телевізійна інформація – явище суспільно значуще, тому факти, які обирає для висвітлення журналіст, мають бути актуальними, потрібними глядачеві».

Правильно розуміти та передавати інформацію наживо є важливим завдан-

ням для ведучого, який має усвідомлювати, що прямий ефір передбачає безпосереднє спілкування з глядачами, тому необхідно взаємодіяти з аудиторією та враховувати її потреби та очікування. Зауважимо, що головне, з чим весь час працює журналіст на телебаченні, – інформація. Він збирає її, осмислює, систематизує і розповсюджує. Для досягнення мети необхідно розуміти, які цінності та інтереси є у глядачів. Заздалегідь важливо мати певні навички управління в емоційно напружених ситуаціях і вмінні спілкуватися із розумінням та повагою до аудиторії. Загалом прямий ефір на телебаченні потребує від тележурналіста високої кваліфікації, гнучкості та швидкої реакції на події. Д. Мой та М. Ордольфф (2019, с.86) у виданні «Телевізійна журналістика» зазначають: «Якщо кореспондентові бракує інформації про нові події, він повинен максимально коротко їх згадати, а потім перейти до питань, які сам підготував. Спроби спонтанно розповісти щось про події, про які ти ще мало знаєш, майже завжди закінчуються невдачею».

Звернемо увагу, що тележурналістика має свої особливості, однією з яких є можливість передачі зображень. Телевізійні новини можуть передати не тільки факти про подію, але і її візуальний аспект. З іншого боку, в тележурналістиці також наявні певні ризики, пов'язані з використанням зображень. Не завжди можна передати об'єктивну інформацію, іноді глядач може сприймати те, що він бачить на екрані, як істину, незалежно від того, наскільки правдивим воно є насправді. Крім того, неправильне використання зображень може призвести до негативних наслідків, таких як порушення приватності, або викликати емоційний стрес у глядачів.

Формування професійної свідомості у майбутніх тележурналістів є вагомою частиною підготовки до роботи. Це означає, що людина повинна зрозуміти суть свого фаху, його цінності та етичні стандарти, а також особливості роботи залежно від жанру, теми та контексту програми. Під час формування професійної свідомості слід навчитися аналізувати, оцінювати та здійснювати пошук інформації, критично мислити, орієнтуватися в сучасних медіатехнологіях і вміло оперувати словом (Мой та Ордольфф, 2019, с.7). Так, інтонаційне забарвлення мови у поєднанні з мімікою та жестами можуть значно збільшити значущість слова та зрозумілість повідомлення. Адаже використання зображення та звуку може зробити інформацію більш доступною та ефективною для сприйняття глядачами. Крім того, інтонаційне забарвлення може передавати різні емоції та настрої, що дозволяє глядачам краще зрозуміти контекст і тон повідомлення. Наприклад, якщо тележурналіст розповідає про події з серйозним виразом обличчя, то це може сигналізувати про те, що інформація є важливою. Однак слід також дотримуватися професійних стандартів та етики, щоб не використовувати мову та інтонацію з метою зловживання владою або нав'язування власних поглядів глядачам.

Українському суспільству дійсно потрібні висококваліфіковані тележурналісти, які були б гідними представниками інформаційної еліти. Спеціалісти повинні мати національну ідею, інноваційне мислення і знання. Відповідно до принципів телевізійної етики важливо мати здатність оперативно реагувати на зміни в масштабах всього життя. Сьогодні варто не лише володіти професійними технологіями,

але й глибоко усвідомлювати відповідальність перед законом і власним сумлінням. Майбутнє країни залежить від професіоналізму працівників мас-медіа як представників четвертої влади. Їхній вплив на суспільство, формування громадської думки та свідомих громадян є важливим завданням. Тому необхідно підтримувати ініціативність, спрямовану на введення професійного рівня тележурналістів, підтримку незалежності ЗМІ та створення умов для розвитку якісного інформаційного простору в Україні.

Зовнішні ознаки телебачення, такі як здатність передавати зображення, створювати емоції, звук, можуть підтверджувати те, що ми маємо справу з візуально-образно-естетичним явищем сучасності. Телебачення як медіум спирається на використання зображень і звуку для передачі інформації, зокрема, як досліджують О. Безручко та О. Анікіна (Bezruchko and Anikina, 2021) у статті «Сучасне аудіовізуальне мистецтво в просторах мережі Інтернет: нові аспекти взаємодії», через всесвітню глобальну мережу Інтернет. Як зазначалося вище, воно залежить від візуального сприйняття, а його зовнішні ознаки є важливими для визначення естетичного характеру. Тож сучасний тележурналіст повинен мати розуміння та навички в багатьох аспектах медіапродукції. Оскільки цифрова ера змінила підхід до тележурналістики, нові технології та інтернет потребують від медійників багатогранного вміння працювати з різними медіаформатами. Тележурналісти надають інформацію про події, які відбуваються у світі. Це дозволяє аудиторії бути в курсі останніх подій і зрозуміти, що відбувається навколо них. Тому ритор – це мистецтво ефек-

тивного використання мови для впливу на аудиторію.

І. Гавран та М. Дубина (2020, с.177) зазначили, що прямі трансляції – це найоперативніше, що є зараз не тільки на сучасному телебаченні, а й в інтернеті. Щодня все більше людей ведуть прямі ефіри та пробують себе в ролі телеведучих, набирають перегляди, лайки та підписки. Навіть українські телеканали останніми роками розкручують себе в соціальних мережах і проводять прямі ефіри окремо від того, що показують по телевізору, адже подивитися збережене відео або прокрутити його – привабливіше сучасних глядачів більше. Вдале використання красномовства дозволяє зробити виступ захопливим, переконливим і запам'ятовуваним. У виступі оратора риторика містить такі елементи, як правильне використання голосу (тембр, інтонація, ритм), використання мовленнєвих засобів (переконання, виклик емоцій, розповідь історії), використання візуальних ефектів (світло, колір, композиція кадру), вибір музичного супроводу та звукових ефектів.

Риторика досліджує роль мови як інструменту суспільної взаємодії в аудіовізуальному мистецтві. Ораторське мистецтво передбачає вміння адаптувати мовлення до публіки, враховуючи її потреби, цінності та переконання, а також особливості конкретної телепрограми.

У своїй книзі «Риторика» Н. Колотілова (2007, с.11) зауважила, що наявні приклади виступів, які завершилися провалом. Це стосується насамперед аудіовізуального мистецтва, але слушно і для громадських виступів, презентацій, політичних виступів та інших подібних ситуацій: «Виникають закономірні запитання: Чи можливо передбачити результат виступу? Чи може

звичайна людина навчитися виголошувати промови? Чи подібне вміння – це виключно природне обдарування?».

Але навіть досвідчені громадські та телевізійні спікери не можуть гарантувати 100 % успіху свого виступу. Чинниками успішної промови є підготовка, вивчення теми, структурування виступу, розуміння аудиторії, використання ефективних мовленнєвих засобів, контроль нервозності та багато інших аспектів. Деякі люди можуть мати природні здібності до ефективного виступу, такі як харизма, емоційна інтелігенція або вроджений талант для комунікації. Але це не означає, що інші люди не можуть навчитися виступати успішно. Розвиток навичок громадського виступу є процесом, який може бути відкритий для всіх, хто бажає навчитися. Значна увага приділяється виконавській майстерності оратора, включаючи зовнішній вигляд (зачіска, костюм, аксесуари), голос (гучність, чітка дикція, виразність мовлення, інтонаційна гнучкість), міміка та жестикуляція, а також емоційний стан оратора. Всі ці аспекти повною мірою розкриваються під час телевізійної трансляції, тому їм потрібно приділяти належну увагу.

Д. Будянський (2016, с.65) у статті «Виконавсько-артистичний компонент риторичної культури сучасного педагога» зазначав: «Сильне враження викликає щира схвильованість оратора стосовно проблематики, яка виражається у голосі, погляді та інших вербальних і невербальних засобах. Це спонукає аудиторію, зокрема вихованців, уважно слідкувати за викладом теми та співпереживати».

У своєму виданні Т. Ісаєнко та А. Лисенко (2019, с.16) стверджують, що значущим аспектом дослідження мови та комунікації є зв'язок риторики з лінг-

востилістикою. Лінгвостилістика допомагає риторичі розуміти, як використовувати стилістичні засоби мови для досягнення бажаного ефекту. Вона вивчає особливості вживання мовних засобів у різних стилях. Це дозволяє ораторам обирати виразні й ефективні засоби мовлення залежно від контексту, аудиторії та поставленої мети.

Успішний приклад для майбутніх медійників – диктор і телеведучий Григорій Решетнік. Людина наділена низьким тембром голосу, який з подихом слухають мільйони людей. Він своєю мовою, віддачею, ширістю може не тільки зачарувати, а й переконати, підлаштуватися під будь-яку тему, завжди триматися в тонусі. Артист проводить різноманітні свята, є голосом розважальних, романтичних, сімейних телепередач, що свідчить про сприйняття вищенаведеного зв'язку риторичі з лінгвостилістикою. Жестикуляція в диктора зазвичай описова та вказівна, що завжди відповідає значенню фрази. Часто присутня міміка, яка дозволяє визначити позицію ведучого (усмішка, здивування), що викликає велику довіру в глядача. Проте слід розуміти, що успіх залежить від щоденної праці над собою.

Як зазначає Л. Афанасьєва (2014, с.5) у своєму дослідженні «Основи красномовства»: «Сучасне ораторське мистецтво вимагає оволодіння чотирма "К": культурою мислення, культурою мовлення, культурою спілкування та культурою поведінки». За допомогою таких навичок, як уміння структурувати думки, виразно та точно висловлювати свої твердження, ефективно взаємодіяти з іншими, враховуючи їх потреби та переконання, а також культура поведінки, яка охоплює зовнішність оратора, його міміку, жестикуля-

цію та загальний стиль, оратор може стати більш впевненою та впливовою для глядачів особистістю (Афанасьєва, 2014, с.5). Усі ці елементи є важливими складниками конструювання образу спікера чи ведучого на телебаченні.

У дослідженні «Мовленнєва комунікація» С. Абрамович та М. Чікарькова (2013, с.174) акцентували: «Сучасна риторика прагне не лише переконати, але й навчити, як знайти максимально ефективний алгоритм спілкування. У риторичі центральне місце займає кібернетичний принцип зворотного зв'язку, з погляду якого будь-яка система, де панує лише монолог, приречена на загибель».

Висновки

Підсумовуючи викладене вище, можна зазначити, що кваліфіковані оратори мають певне значення у телесвіті, а тележурналіст, ритор, ведучий роблять великий внесок у поширення новин та здійснюють вплив на глядача. Тобто відіграють ключову роль у забезпеченні громадськості доступом до інформації і встановленням дискусійних тем. Тривалість інтернет-відео та стрімінгових платформ зростає, що зумовлює попит на якісний тележурналістський контент. Також телеведучі відіграють важливу роль у створенні медійної грамотності та критичного мислення серед громадян. Отже, медіафахівці мають велике значення у сучасному світі.

Успішне застосування риторичі допомагає створити гармонійне поєднання мови, образів і звуків, що максимально передають задум автора та здатність ефективно спілкуватися з аудиторією. Також потрібно розуміти, що виступи і промови – складні завдання, і навіть професіонали можуть помилятися і зазнати невдачі.

Уміння висловлювати думки насамперед відображає внутрішню свідомість, ставлення до інших людей і рівень освіченості. Комплексна природа телебачення полягає в поєднанні різних чинників, проте головним екранним героєм є людина. Тож професійно підготовлені телеведучі є вагомою частиною сучасного телевізійного виробництва. Вони виконують значну роль у створенні інформаційного, розважального та освітнього контенту, допомагають забезпечити зв'язок між телебаченням та аудиторією. Врахування особливостей медіаплатформи, аудиторії та комунікаційних цілей дозволяє риторам

приспосувати свої вміння виступу до конкретного медіаформату. Наприклад, в телевізійному ефірі час обмежений, тому слід висловлювати думки лаконічно та впливово; у вебмедіа значущими є зворотний зв'язок та інтерактивність, тому варто враховувати коментарі та взаємодіяти з глядачами.

Отже, досліджено та опановано один із головних аспектів кіномистецтва – вміння аналізувати й оцінювати кінематографічні твори, що охоплює розуміння елементів кінонарративу, жанрів, сценарних структур, камерних технік, використання світла та звуку, акторської гри та ін.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

- Абрамович, С. та Чікарькова, М., 2013. *Мовленнєва комунікація*. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Афанасьєва, Л.І., 2014. *Основи красномовства*. 3-тє вид. Кіровоград: Кіровоградський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка.
- Безручко, О.В., Десятник, Г.О., Іщенко, М.С., Полешко, С.М. та Порожна, С.Г., 2015. *Майстерність телевізійного ведучого як навчальна дисципліна та методика її викладання*. Київ: Київський міжнародний університет.
- Борґ, Д., 2019. *Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування*. Харків: Фабула.
- Будяньський, Д.В., 2016. Виконавсько-артистичний компонент риторичної культури сучасного педагога. *Український педагогічний журнал*, 1, с.61-71.
- Василенко, Л., Гнатюк, О., Саєвич, І., Удовиченко, І. та Цибух, І., 2020. *Порадник юним журналістам*. [online] Київ: Youth MediaLab. Доступно: <<https://drive.google.com/file/d/1-QSpA0Ml8GEnDmLYswqOpRwovLKOse4D/view>> [Дата звернення 25 січня 2024].
- Гавран, І. та Дубина, М., 2020. Новинний контент у сучасному прямоетерному мовленні. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 3 (2), с.175-181. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.2.2020.217637>
- Дементьєва, Л. та Сукова, Д., 2023. Вплив фейкових новин та дезінформації в аудіовізуальних медіа. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 6 (1), с.8-19. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279226>
- Десятник, Г. та Полешко, С., 2016. *Професія: телевізійний ведучий : тексти лекцій та практичні вправи*. Київ: Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
- Дмитровський, З.Є., 2009. *Телевізійна журналістика*. Львів: ПАІС.
- Зозуляк-Случик, Р., 2019. *Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах*. Івано-Франківськ: НАІР.

- Ісаєнко, Т. та Лисенко, А. упоряд., 2019. *Риторика*. Полтава: Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка.
- Колотилова, Н., 2007. *Риторика*. [online] Київ: Центр навчальної літератури. Доступно: <<https://subjectum.eu/pdf/275.pdf>> [Дата звернення 25 січня 2024].
- Котляр, С. та Бондарчук, Б., 2020. Новини в сучасному медійному дискурсі. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво*, [e-journal] 3 (1), с.29-37. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202652>
- Мой, Д. та Ордольфф, М., 2019. *Телевізійна журналістика: Практична журналістика*. Переклад: В. Климченка. Київ: Академія української преси, Т.62.
- Огієнко, І. (Митрополит Іларіон), 2010. *Рідна мова*. Київ: Наша культура і наука.
- Техніка мовлення: поняття й категорії. Реферат, б.д. *Освіта.ua*. [online] Доступно: <<https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30508/>> [Дата звернення 21 квітня 2024].
- Чернікова, Л., 2007. Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці. *Культура народів Причорномор'я*, 111, с.88-90.
- Чміль, Г.П., Корабльова, Н.С. та Безручко, О.В., 2024. Homo villicus у сучасному екранному середовищі. В: *Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка*. Київ: Видавничий центр КНУКІМ, Т.10, с.214-240.
- Bezruchko, O. and Anikina, O., 2021. Modern Audiovisual Art within the Space of Internet Network: New Aspects of Interaction. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4(1), pp. 43–51. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235076>
- Bezruchko, O. and Stepanenko, N., 2024. Cinema as a Basis for the Formation / Creation of Modern National Identity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.20-30. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302756>
- Bezruchko, O., Shevchuk, Y. and Andriievskiy, D., 2022. The Role of the Latest Technologies in the Media Production Development. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.166-172. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269505>
- Chmil, H., Korablova, N., Bezruchko, O. and Zhukova, N., 2024. Homo villicus in the cinema environment. Justifiably and limits of the index. *Convergences – Journal of Research and Arts Education*, [e-journal] 17 (33), pp.123-142. <https://doi.org/10.53681/c1514225187514391s.33.235>
- Gavran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>

REFERENCES

- Abramovych, S. and Chikarkova, M., 2013. *Movlennieva komunikatsiia* [Speech Communication]. Kyiv: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho.
- Afanasieva, L.I., 2014. *Osnovy krasnomovstva* [Fundamentals of Eloquence]. 3rd ed. Kirovohrad: Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.
- Bezruchko, O. and Anikina, O., 2021. Modern Audiovisual Art within the Space of Internet Network: New Aspects of Interaction. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series*

in *Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 4(1), pp. 43–51. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.4.1.2021.235076>

Bezruchko, O. and Stepanenko, N., 2024. Cinema as a Basis for the Formation / Creation of Modern National Identity. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 7 (1), pp.20-30. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.7.1.2024.302756>

Bezruchko, O., Shevchuk, Y. and Andriievskiy, D., 2022. The Role of the Latest Technologies in the Media Production Development. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 5 (2), pp.166-172. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.5.2.2022.269505>

Bezruchko, O.V., Desiatnyk, H.O., Ishchenko, M.S., Poleshko, S.M. and Porozhna, S.H., 2015. *Maisternist televiziinoho veduchoho yak navchalna dystsyplyna ta metodyka yii vykladannia* [The Mastery of a Television Presenter as an Academic Discipline and Methods of Teaching It]. Kyiv: Kyiv International University.

Borg, D., 2019. *Mystetstvo hovoryty. Taiemnyi efektyvnoho spilkuvannia* [The Art of Speaking. Secrets of Effective Communication]. Kharkiv: Fabula.

Budianskyi, D.V., 2016. Vykonavsko-artystychnyi komponent rytorychnoi kultury suchasnoho pedahoha [The performing and artistic component of the rhetorical culture of the modern teacher]. *Ukrainian educational journal*, 1, pp.61-71.

Chernikova, L., 2007. Kultura i tekhnika movlennia v teleradiozhurnalistytsi [Culture and broadcasting technology in television and radio journalism]. *Kultura narodov Prychernomoria*, 111, pp.88-90.

Chmil, H., Korablova, N., Bezruchko, O. and Zhukova, N., 2024. Homo villicus in the cinema environment. Justifiably and limits of the index. *Convergences – Journal of Research and Arts Education*, [e-journal] 17 (33), pp.123-142. <https://doi.org/10.53681/c1514225187514391s.33.235>

Chmil, H.P., Korablova, N.S. and Bezruchko, O.V., 2024. Homo villicus u suchasnomu ekrannomu seredovyshchi [Homo villicus in the modern screen environment]. In: *Mystetstvoznavstvo. Sotsialni komunikatsii. Mediapedahohika* [Art History. Social Communications. Media Pedagogy]. Kyiv: KNUCA Publishing Centre, T.10, pp.214-240.

Dementieva, L. and Sukova, D., 2023. Vplyv feikovykh novyn ta dezinformatsii v audiovizualnykh media [Impact of Fake News and Disinformation in Audiovisual Media]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 6 (1), pp.8-19. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.6.1.2023.279226>

Desiatnyk, H. and Poleshko, S., 2016. *Profesiia: televiziinyi veduchy: teksty leksii ta praktychni vpravy* [Profession: TV presenter: lecture texts and practical exercises]. Kyiv: Taras Shevchenko National University of Kyiv.

Dmytrovskiy, Z.Ie., 2009. *Televiziina zhurnalistyka* [Television Journalism]. Lviv: PAIS.

Gavran, I., Stoian, S., Rohozha, M., Vilchynska, I. and Pletsan, K., 2023. Visual practices of human creation in postmodern culture. *Herança*, [e-journal] 6 (2), pp.245-254. <https://doi.org/10.52152/heranca.v6i2.721>

Havran, I. and Dubyna, M., 2020. Novynnyi kontent u suchasnomu priamoeternomu movlenni [News Content in Modern Live Broadcasting]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 3 (2), pp.175-181. <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.2.2020.217637>

- Isaienko, T. and Lysenko, A. comps., 2019. *Rytoryka* [Rhetoric]. Poltava: National University "Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic".
- Kolotilova, N., 2007. *Rytoryka* [Rhetoric]. [online] Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury. Available at: <<https://subjectum.eu/pdf/275.pdf>> [Accessed 25 January 2024].
- Kotliar, S. and Bondarchuk, B., 2020. Novyny v suchasnomu mediinomu dyskursi [News in Modern Media Discourse]. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Audiovisual Art and Production*, [e-journal] 3 (1), pp.29-37 <https://doi.org/10.31866/2617-2674.3.1.2020.202652>
- Moi, D. and Ordolff, M., 2019. *Televiziina zhurnalistyka: Praktychna zhurnalistyka* [Television Journalism: Practical Journalism]. Translation: V. Klymchenka. Kyiv: Akademiia ukrainskoi presy, Vol.62.
- Ohienko, I. (Mytropolyt Ilarion), 2010. *Ridna mova* [Native Language]. Kyiv: Nasha kultura i nauka.
- Tekhnika movlennia: poniattia y katehorii. Referat [Speech Technique: Concepts and Categories. Abstract], n.d. *Osvita.ua*. [online] Available at: <<https://osvita.ua/vnz/reports/rhetoric/30508/>> [Accessed 21 April 2024].
- Vasylenko, L., Hnatiuk, O., Saievych, I., Udovychenko, I. and Tsybukh, I., 2020. *Poradnyk yunym zhurnalistam* [Advisor to Young Journalists]. [online] Kyiv: Youth MediaLab. Available at: <<https://drive.google.com/file/d/1-QSpA0MI8GEnDmLYswqOpRwovLKOseE4D/view>> [Accessed 25 January 2024].
- Zozuliak-Sluchyky, R., 2019. *Formuvannia profesiinoi etyky maibutnikh sotsialnykh pratsivnykiv v universytetakh* [Formation of professional ethics of future social workers in universities]. Ivano-Frankivsk: NAIR.

BROADCAST TECHNIQUE AS THE BASIS OF A TV JOURNALIST'S PROFESSIONAL SKILLS

Vitalii Zakharov^{1a}, Diana Holub^{2a}

¹ PhD in Philosophy, Senior Lecturer at the Department of Television Journalism;

e-mail: vitaliizakharoff@gmail.com; ORCID: 0009-0005-0267-4097

² Master of Audiovisual Arts and Production;

email: kareglazka.dianochka@gmail.com; ORCID: 0009-0009-3159-1644

^a Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv, Ukraine

Abstract

The **purpose of the research** is to study the broadcasting technique as the basis of the professional skills of a TV journalist, in particular the main aspects of cinema in the profession of TV and radio journalist, to study communication techniques, methods, and tools, the ability to analyse and evaluate cinematographic works. To master the basics of combining an in-depth understanding of film narrative, communication skills, and different media production methods. **The research methodology** is based on the methods of analysis and synthesis – the influence of TV journalists on the quality of information transmission and interaction with the viewers is analysed; generalisation and systematisation of the collected information – based on the obtained data, recommendations for TV and radio presenters to improve their skills are formed, and the information base is systematised; comparative method – parallels are drawn between the work in different themes of the period, in the effectiveness and efficiency of the modern media space. **The scientific novelty** lies in the relevance of the chosen topic, as improvements in technology and access to media contribute to expanding the possibilities for the development of broadcast journalism. We are witnessing the emergence of new media using technologies that seemed unrealistic yesterday. The theme is very promising, as the demand for online media, webinars, streaming platforms, and the corresponding competitiveness is growing. Successful young people make up a significant part of the audience of broadcast journalism, so studying their needs is an important task for promoting rhetoricians. **Conclusions.** The article examines the means of cinematic art used by TV presenters for the proper professional performance of their work. The basics of combining the understanding of film narrative are mastered. The article analyses media professionals' communication skills, which help ensure the quality of media projects and produce highly qualified speakers. The work aims to improve the knowledge of this specialty.

Keywords: broadcast journalism; audience; broadcasting; television; viewer; presenter

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons «Attribution» 4.0.